

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДЕННО ПЕРЕДПОЛУДНЕМ

**РЕДАКЦІЯ
І АДМІНІСТРАЦІЯ:**
Львів, Ринок 10. II, пов.
Конто почт. нмз. 143.322.
Адреса для телеграм:
„Діло“ Львів.
Гол. Редактор приймає
від 1—2 год. передпол.
Рукописи не зберігаються.

ПЕРЕДПЛАТА:
Місячно в краю 4'20 за
34 ГРАНИЦЮ:
В Америці 1 дол., Франції,
Голландії, Бельгії 20 фр. фр.,
Італії 750 літ., Німеччині 750
літ., Швейцарії 5 шв. фр.,
Чехословаччині 30 ч. к. Ру-
муній 120 лей, Болгарії 750
літ., Австрії 750 літ. Зміна
адреси 1 год.

В справі оголо-
шень звертатися
до Адміністрації.

ЦІНА
ОДНОГО ПРИМІРНИКА
17 сот.

Конний рільник повинен негайно обезпечити від огню не
лише будинки, але також своє збіжжя і пашу
в ТОВАРИСТВІ ВЗАІМНИХ ОБЕЗПЕЧЕНЬ

„ДНІСТЕР“

у Львові, вул. Руська ч. 20.

Агенція Товариства у всіх місцевостях Галичини. — Премія умірнована!
Виплата шкід безпроволочна.

Поживності, збіжжя і паша не підлягають примусові обезпечення в Польській
Дирекції Взаїмних Обезпечень і для того кожний Українець повинен їх обезпе-
чити на цілу вартість в „Дністрі“.

Товариство приймає обезпечення в доллярах або золотих.

„Нова ера“ в шкільництві.

Початок кожного шкільного ро-
ку приносить нам все нові неспо-
діванки. Особливо незрівняним в
своїх помислах є п. міністр освіти
Ст. Грабський.

навіть не матимуть нагоди позна-
йомитися з українськими „націо-
нальними окремостями“, а тим
самим не зможуть їх шанувати.

Однак в дальшому ході вияви-
лося, що ці величезні максими буди-
тись грубою ляхерською шільно-
захованих тенденцій Грабських, Прут-
шинських і тов.

Проти польонізації середніх шкіл.

(Комунікат УНДО.)

Постановою Секції для справ
східних воєвідств і національних
меншостей, затвердженою 8. черв-
ня цього року Радою міністрів,
змовіжено злуку I. класи в одній
з польських гімназій у Львові, Пе-
ремишлі й Тернополі з першою кля-
сою тамошніх українських гімназій
та класи двомовні, започатковуючи
тим чином перемену тих гімназій на
утраквістичні.

Ця постанова польської виконав-
чої влади має спиратися на законі
з 31. липня 1924, „що заключає
декількі постанови про організацію
шкільництва“, а саме на арт. 6. і 7,
і яких говориться про злуку двох
окремих середніх шкіл з виклада-
чою мовою польською і україн-
ською в міру можливості в одну,
спільну двоязичну.

Здійснюючи цей закон і поста-
нову Ради міністрів з 8. червня ц.
р., міністр освіти Ст. Грабський видав
через Львівську шкільну Кураторію
літ. датою 18. ц. м. розпорядок,
яким започаткував скасування 4-ох
українських гімназій (2-ох у Львові,
Перемишлі й Тернополі) шляхом
включення їх в існуючі там польські
школи.

Твориться „кре-
сова комісія“, до якої покликують
головного редактора „Слов-а поль-
ск-ого“, і він там формує тези поль-
ської політики у відношенні до у-
країнського шкільництва. А ця фор-
муловка йде в тому напрямку, що
на українській національній тери-
торії основним типом дер-
жавної школи „по думці засади
годження і лучення для згідного
співжиття людности національно
мішаних земель є спільна шко-
ла, що виховує на добрих гро-
мадян держави діти народности
польської і непольської у взаїмно-
му пошануванні їх національних
окремостей“.

Ця крилата фраза „про спільну
школу“, вищується в закон з 31.
липня 1924. р. Закон ухвалює поль-
ська більшість польського союму,
не звертаючи найменшої уваги на
розпучливу оборону українського
парламентського представництва пе-
ред польонізацією, на протест укра-
їнської преси й українського гро-
мадянства.

Яким чином здійснити ідеал
проф. Ст. Грабського, постановляє
арт. 6-тий згаданого закону. Істну-
ючі в однім повіті або адміністра-
ційно виділенім місті дві окремі
школи (польська й українська) бу-
дуть „в міру можливості по-
лучені в одну спільну двоязичну“.

Ось шлях для здійснення прин-
ципу „годження і лучення“. Для
нормально думачої людини є
ясно, що
національній школі буде виконане
тільки там, де існують дві окремі
середні школи, одна польська й од-
на українська, бо тільки тоді можна
в повному обсязі здійснити
величезну ідею про згоду, толера-
нцію і любов. Та ж принцип „годжен-
ня і лучення“ та „пошанування на-
ціональних окремостей“ не мож-
на ніяк інакше здійснити. Ясно, що
коли на українській національній
території, нпр. у Львові, заклада-
ється обі українські гімназії і злу-
чається їх з двома польськими, а
чуться ними істнує окремо де-
сят виключно польських серед-
ніх шкіл, то тоді принцип „годжен-
ня і лучення“ є аналогія на воді пи-
саний тоді учні польських шкіл

наступає другий етап бо-
ротьби з українською школою.
Т. зв. Секція для справ східних во-
євідств і національних меншостей
вносить 8. червня ц. р. на внесен-
ня мін. освіти Ст. Грабського між
іншим таку постанову: „З новим
шкільним роком злучити I. класу
одної з польських гімназій у
Львові, Перемишлі й Тернополі з
I. класою тамошніх українських
гімназій на двомовні (двоязычні)
класи, започатковуючи тим спосо-
бом перемену українських гім-
назій на двомовні.“

Виходить, що п. Ст. Грабський або
кепсько зрозумів свій власний за-
кон з 31. липня 1924, або кепсько
його сприймавав. Бо ж ухвалений
польською частиною варшавсько-
го союму і насильно накинута на
закон не говорить про перемену
українських гімназій на
двомовні (утраквістичні), тільки про
перемену по можливості поль-
ських гімназій „на мішаній
території“ (висловлюючись термі-
ном п. Грабського) на утраквістичні
заведення згідно з принципом „го-
дження і лучення“.

Півтретя місяця пізніше заяв-
ється вже подібний розпорядок п.
міністра, в якому — як на долоні
— представлено розміри й далеко-
сягність утраквізації. Українці бу-
дуть вчитися крім української мо-
ви по українськи латини, бо п.
Грабський не довіряє, що Українці
мають щонебудь спільного зі за-
хідною культурою і хотів би тим
способом з одного боку перещипи-
ти на українській ґрунт латинську
культуру, а з другого дає нагляд-
ну основу до пошанування „націо-
нальних окремостей“.

У Львові, 26. серпня 1925.

За Центральний Комітет
Українського Національно-Демон-
стативного Об'єднання:

Д-р Дмитро Левицький,
голова.

Сен. Михайло Черкавський,
заст. голови.

Володимир Целевич,
ген. секретар

Світовий конгрес практичного християнства.

Це є т. зв. екуменічний конгрес: коли слово екуменічний („охоплюючий усю землю“) брати у дослівнім розумінні, то є не віся церков, найбільший, який існував на світі до цього часу. Нема ні народу, ні країни, які не вислали би своїх представників до Штокгольму.

Яка мета цього конгресу? Всі догматичні та принципіальні ріжниси між поодинокими церквами пишуть на боці, а зайнятіся наскрізь практичними питаннями організації для пропаганди наскрізь християнських, загальних ідей, щодо яких члени різних церков не мають ніяких сумнівів. Англіійська назва конгресу висловлює цю мету повніше, ніж надто прозаїчний герман „практичного“ християнства: „Світова Християнська Конференція для Життя та Праці“ (Universal Christian Conference on Life and Work). Слова „життя та праця“ мають такий зміст: ідеями християнства охопити все життя і перетворити їх у практичну працю.

1925 рік вибраний свідомо на те, щоб пригадати перший такий собор, Нікейський у 325 р. У свій час, організатори такого конгресу гадали силкати його до Єрусалиму, як колиски християнства. Ця ідея була дуже поетична і мала чимало прихильників, але практичні огляди казали її покинути: — трудності подорожі та поміщення тисячів у малім східнім місті, неприготованім для такої гостини. Американці, яких чітко технічні труднощі не лякають, пропонували навіть вибудувати величезні шатра на 1000 осіб, але цю ідею згодом покинули.

Конгрес не є всесвітнім у тому розумінні, що католицька церква не бере в ньому участі і не хоче признати йому цього характеру. Вона відмовилась від участі з принципіальних мотивів, бо вважає себе повною та єдиною церквою, заперечує нишим релігійним прикметам характеру загальної християнської церкви і не хоче ставати з ними на один рівні. На конгресі є тільки присутні поодинокі католики, як приватні одиниці. З огляду на те, що там не порушуються ніяких догматичних справ, вони не будуть нічим вражені у своїх релігійних почуваннях.

За те протестанти та християне східних церков усіх вітінків мають своїх представників. Покищо нараховано 37 церков та 600 делегатів. Провід конгресу злізе собі справу з догматичних розбіжностей присутніх представників — головним між радикальним протестантизмом і східною православною церквою — і тому подбав, щоб всі народи були оживлені духом великої толеранції, християнського братерства. У Штокгольмі зустріся Схід з Заходом: англканець подає руку кавкарові, лютеранин реформістові, — чути греську молитву, старославянські привіти, німецькі промови-повіді, інтерпретацію біблії на англійській мові.

Почин до цього конгресу дав його голова, архієпископ в Упсалі, Шведа д-р Натан Седерблом. Він є одночасно яченим та великим організатором, лінгвістом, і людиною, що довгі роки працювала в Англії, Франції та Німеччині як проф. університету та проповідник, повний енергії та товариських прикмет. Його правою рукою є Американець д-р Генрі Аткінсон, який не знає ні одної мови крім англійської, та за те обіхав увесь світ і в кожній країні навіязав особисті звязки з представниками влади та різних церков. Щоби здати собі справу з величезним матеріялом та ширини організації, вложеної в цю конференцію, досить згадати, що само її підготування трівало 6 літ і домагалось праці 50 людей в обох половинах земської кулі.

Дуже нещасну роллю відіграв на конгресі православна емігрантська церква, яка також вислала своїх делегатів, поруч православних патріархів, греської церкви, румунської, болгарської та інших. Надумався післати делегатів до Штокгольму і митрополит Діонісій, голова православної церкви в Польщі. Хоч з великим опізненням, але таки надумався.

Зїзд розпочав свої засідання 19. серпня, а шойно 24-го серпня митрополит Діонісій прислав з Карльсбаду, де він лікується, наказ до свого заступника, щоби „неодмінно“ вислати на зїзд своїх делегатів. На таких делегатів сам митрополит визначив таких осіб: єп. О-

лександра Ітинського, протопресв. Теодоровича, архимандрита Полікарпа і секретаря варшавського консистора Голубовського. Особливо митрополит підкреслював необхідність поїздки на зїзд архимандрита Полікарпа, як Українця, бож Українці складають три четвертині православних у Польщі. Але бажання митрополита — одно, а міркування уряду — друге. Міністерство віросповідань вирішило, що буде найпевніше, коли на зїзд поїдуть тільки єп. Олександр і п. Голубовський. Цей останній є „оком і вухом“ польського уряду, а єп. Олександра (Іноземцева) ще небіжчик митроп. Юрій дуже аміло характеризував такою гумористичною епітафією, складеною самим-же дотепним митрополитом:

Aleksander Cudziemski,
Biskup Polski i Poleski.
Tutaj złożył swoje kości
Za lojalność względem Polski.

Отже ці льодяні і душею віддані своїм хлібодавцям православні достойники ідуть до Штокгольму на конгрес репрезентувати там православну церкву в Польщі. Бажання митрополита невиконане, але зате уряд є безпечний, що на зїзді не буде зайвих балачок і ніхто не довідається навіть приватно, хоч у дечому, про справжнє положення православної церкви в Польщі. Міністерство закорд. справ у Варшаві видало лише три пашпорти. На третій пашпорт п. Голубовський бере свого сина, який знає трохи німецької мови і ніби-то має бути перекладачиком.

Що від такого беззачекаго молодика може там хто дізнатись — ясно. Поїдуть, поглянуть і так, немов би їх не було. А може й прийдуть у сам час, щоб погасити свічки.

Нова екзотична війна.

Султан Друзів Атраш-паша про повстання проти Франції.

Війна в Сирії не вгазє. Поголоски про замирення з Друзами показались цілком неправдивими: навпаки, Сирія грозить стати другим Мроком, а „неповажна“ воєнна авантюра перетворюється у найповажнішу воєнну хуртовину, якої значіння може сягнути далеко поза льокальні межі. З огляду на те дуже цікавою є заява самого

султана повстанських Друзів, склалена перед кореспондентом „Наз Флає Пр.“, якому вдалось пробратись аж до гойваної квартири повстанців у Медель. Сїд при цьому вказувати, що друзійський султан Атраш-паша користується необмеженою диктаторською владою. Запитаний про причини повстання та його цілі, султан сказав:

„Французський утиск друзійського народу став нестерпним. Генерал Сарвайль не хотів навіть прийняти наших делегатів, які мали представити йому наші жалі на губернатора Карділя. Усі права, які Француз призначив нам в 1921 р., були нехтовані. Арештовано наших провідників і слукано всякої денуціяції. Можу запевнити Вас, що хоча бє посередньою причиною повстання було злегковаження зажалень друзійського народу, а проте повстання не має вже льокального характеру, на нього слід глядіти як на зачаток загального повстання в Сирії.“

Одночасно повернули були до Медель парламентарі, вислані до французького головного командування. Французькі мирові умовини такі: Друзі мають по-перше заплатити 5000 фунтів шт. воєнного відшкодування; по-друге вони мусять крім того повернути шкоду, заподіяну купцям і населенню грабунками і по-третє, мусять звернути здобуту на Французах зброю та муніцію.

Султан Атраш-паша заявив про ті умовини таке:

„Моя відповідь звучатиме: Ці умовини є не до прийняття. Не Французи, лише Друзи є тими, яких почали, тому не вони мають платити воєнне відшкодування. Але я не жадаю відшкодування для друзійських племен за кривди, які їм заподіяно: друзійський нарід сам виборє собі відповідне відшкодування. Добровільно не віддамо зброї, яку ми здобули на Француз, бо окупили її нашою кров'ю.“

Коли загаданий кореспондент не-тякнув на можливість, що Французи оголосять амністію для повстанців та нададуть Друзії автономію, султан відповів:

„Одною автономією друзійської області я не задовольнюся. Я домагаюся повної самостійності для цілої Сирії“. На питання, як він уявляє собі ту самостійність, султан відповів: „Ми хочемо мати наш

ОСИП МАКОВЕИ.

З поезій.*

Коли помрем і заростем квітками,
у споминах ще оживем нераз,
аж поки поруч з нашими кістками
спінуть усі, що пам'ятали нас.

І буде це вже наша смерть остання,
наш порох вітер світом розжене,
поїде весна, поїде пора кохання,
а нас ніхто й ніколи не спімне.

Аж виїде раз колись діва самотня
в полудне тихе в тихий, сонний ліс:
неждано серце защемило скорботне
і ясний світ померкне їй від сліз.

Це нас вона побачить і почує,
мов сон і казку із старих часів;
закриє очі й тяжко засумує,
заслухавшись у тихий шум лісів...

1898.

Любов уже я перебув,
як-так здався сапу пошроду;
достатків досі не здобув,
на що-ж мені ще свого роду?

Бажання слави переміг —
нехай їй хрін! — гірка забава!
Душі журба, а людям сміх —
на що мені цей дим, ця слава?

Остатся голод — от біда!
Мовоз бере, як забуємоче,
Світ покидати ще шкода,
а годувати ніхто не хоче.

І філософія вся
пішла напінна у жолудок...
Від того, панночко моя,
я став тепер такий відлюдок...

1906.

Не співайте вже мені
пісень солодких
про щасливі тихі дні
утіх коротких.
про любов і рай і муки
від розлуки і від злуки.

Вже наслухалися ми
пісень любови,
надивилися між людьми
на їх окови,
надивилися на їх долю,
на їх радість і неволю.

Круки крачуть ці пісні,
на соловії,
і гають у тишині,
що все те мрії,

сонні мрії, тихі мари,
і тому смутку хмара.

А заграйте ви мені,
як грають громи,
щоб заблесли всі огні
в душі сіромі,
щоб я став орлом, а не голубком,
щоб я став борцем, не сонним любком!

1901.

Ти — як сон, ти — як тиха весняна казочка,
бо ти й казка моєї сумної душі,
що до мене часом прилетить, мов та пташечка,
і щебечеш мені у вечірній тиші.

Я тебе так люблю, моя мріє вечірня,
осолодо життя і кринице краси,
і бажую тебе, моя любочко вірна,
як бажав потоптати травка роси.

Приходи ти до мене щодня як такесянко,
як той запах квіток, що із вітром летить,
і співай мені все свою пісню милесеньку
та лести, як дитина старого пестить.

І закрив мені очі пукою маленькою,
нехай я на минуле життя не дивлюсь
і — втомившись журбою глянкою — тісною —
у просторах незнаних світів загублюсь.

1902.

* Вибраємо ці вірші з рукописної збірки складеної самим Осипом, за кілька місяців перед смертю і переданої одному з членів редакції як зразок поезії, яку автор уважав гідним видання, не вказуючи на те, що вони написані досить давно. — Редакція.

міний парламент, нашу військовою армію, національний уряд майже короля або президента і майже держави. Французи мучили нас, так, як в Іраку".

Аттан-паша глядять оптимістично на вислі міїни:

Французи — краще від нас — мають у Сирії всього 6000 людей. Вони не мають змоги вислати до Сирії підкріплення. З другого боку у нас багато Друзів і союзників. Як що Франція відважиться знову атакувати Друзів, повстання вибухне у цілій Сирії. Ми знаємо, що краще вільними загинути, ніж жити в неволі так, як в Сирії".

З наведених слів видно, наскільки національна свідомість глибоко закорінена в душі племен, до яких цілком легковажними європейськими завойовниками. Німецький журналіст, який звідав останні поведінки в Сирії — зі свідками ще свіжими справжньої масакри французьких загонів і бачив здобуті Друзами французькі танки й гармати, відіс на місці враження, що політична ситуація є дуже поважна. Друзи рахують на повстання в Дамаску й вправді висилають до французів парламентарів, але на війну ведуть війну даліше. Над Європою висівають шораз густіші тьми з диму пожерищ в Азії й Африці.

Не забувайте, що відбувається в нас. Присилайте хоч би найменші датки чекми "Прогресу".

Відгомони біржі.

Після повної "стагнації", внесли останні зміни на чорну біржу мале "оживлення" — у формі сильного коливання курсу польського золотого.

Тому, що ми силою обставин, поступово на тутешньому грунті золотим польським, як обов'язковим середником виміни, єв ірво даємо безпосередньо цим всім спеціалістам, що їх могла б внаслідок нової девальвації так і промислове, купельське, як і побутове життя, слід би розважити, чи теперішній недуг не дає нових аргументів, чи являється вона якимось поважнішим ускладненням до будови скелетів згідно з вченням п. Грабського коштом зубожіння його співгромадян.

Звичайно відомо, що форма будови золотого не всім фахівцям вдалося до виконання. Передаючим не був вдоволенний сам Гільтон Йонг, якийський півофіційний дорадник, що знавши й досвідом помагав і вважався синувати польську валюту. А саме, він протинився реформі валюти без відповідних резервних грошей. Факт, що вінши такі переконання не всупереч його переко-

ненькам, має свою головну причину в тому, що п. Грабскі не має ніякого впливу на швидке роздобування грошових резервів із власного, польського господарства, як такий на заступлення цих резервів заграничним кредитом.

Польське державне господарство, во кілька літх триваючого безгрошового, спричиненого довготривалою дефіцитною валютою, таких резервних грошей не могло, заграничних грошей глядючи на надзвичайно високий господарський відсоток в Польщі — була цілком здисорієнтована щодо можливості активної польської господарської сили й тоді як економіка була далішою помічю до прижиттєвої швидко стабілізації валюти.

Спротив цього реформа валюти Польщі почався згорі а не від початку. Почався вона без грошових резерв, перед устійненням господарства, ринкової країни, перед

обоснуванням агосподарського становища виміни давньої валюти на нову.

В послідовності, більше наказане, штучно встановлене, ніж правильна відношення золотого до мідного, вже в першій стадії валютної реформи спочинило те, що мавмо торожнечу більшу, ніж вона донебуть на чужині.

Бувалий міністр польського скарбу Міхальскі, котрий все влучно зловив плота атакую Вл. Грабського враз з його реформою валюти, пише в одній критиці, що "Польща перемінюється тепер в якийсь відокремлений остроу; вона відрізується шораз більше від світа і стає найдорожшою із усіх континентальних країн".

Причини "неудачі", звязаної цупко зі структурою переведеної грошової реформи, не удачі, яку так болісно відчуваємо на власній шкірі, арозумімо багато краще, коли переведемо малу аналогію між Польщею та якоюнебудь іншою державою, що також переходила чи переходить уздорювачий процес своєї валюти.

Понадто така коротенька аналогія, видаюча кілька промічників для освітлення форми будови нового польського грошового середника виміни, улекшить видання гороскопів на будучий вигляд небосхилу п. Грабського.

Вгляньмо у відносини сусідньої з Польщею Чехословаччини.

В Чехословаччині устійнення фінансових відносин, зміцнення бюджету і шораз-то більшаюча вартість валюти, переводиться на тлі загально низьких коштів удержання. Польща, що знаходиться в стадії подібного процесу, є — як обчислює між іншими париський "Матин" — від січня 1924 р. найдорожшою країною Європи. Ця дешевість життя в Чехословаччині, ті — багато нижші польських — кошти удержання мають те велике значіння під зглядом грошовим, що населення Чех не відчуває браку оборотного капіталу, що знов в Польщі викликає величезні труднощі у господарському житті. В дальшій конвенції процентова стопа є там багато нижша ніж в Польщі.

В Польщі весь бюджет доходів спирається на безпосередніх і посередніх податках, оплатах, митах і доходах з монополій.

Бюджетовий дохід міністерства скарбу в Польщі вніс в р. 1924 1.139,000,000 зл. п. себто 80 проц. всіх доходів держави! Податки безпосередні в тій загальній сумі доходів сягають до 60 проц! Тимчасом в Чехословаччині з загальної суми бюджетових доходів в 1924 р. 16 мільярдів к. ч. — припадає на доходи міністерства скарбу всього 9 мільярдів к. ч. (55 проц.), а чого на безпосередні податки тільки 1800 мільонів, себто 21 проц.

Це все, очевидно, має великий вплив на висоту коштів кращої продукції та на її конкуренційну здібність.

Понадто в компетентних колах уряду Чехословаччини існує план т. зв. поступової розбудови податків на просторі 1924—1929 рр., себто зменшення їх висоти поступово у трьох відсотках, так, що нпр. прийнято вже проєкт на обниження доходного податку до 50 проц., а також апробовано цілковите скасування податкового виміру при менших ступнях доходу. Очевидно, Чехи і не чули мабуть про податок що вносить 100,00 і 300 проц. доходу!

На цих змаганнях Чехів, що їх посторопні поважають за здорову економічну політику, а їхню батьківщину вважають промисловим центром решти славянських країн, бачимо наглядно, що політика кожного міністерства скарбу виникає безумовно впрямку всієї ексцентричності, як що лиш хоче здобути для краю кращі життєві умовини, а на зовні загально призначення і доріжжя.

Олександр Масляк

"Шевченко й княжна Репніна" М. Возняк.

Цей книжечки не повинно бракувати в кожній бібліотеці. Ця книжечка тільки 130, а потовою перекладом 130 зод. Замовляти в Адміністративній "Діло", Львів, Ринок 19. П. пив. за попереднім надісланням грошей.

3 культурно-освітнього життя на Рад. Україні.

Високі школи у Київі.

Всі високі школи Київ (Інститут п. технікум) діляться на шість головних груп: технічну, сільсько-господарську, педагогічну, соціально-економічну та містельську. Різними між інститутами та технікумами полягає в тім, що інститут готують інженерів-організаторів фабричного та господарського виробництва, а технікуми — різних фахівців певної спеціальності. Наприклад, інженір, що скінчив інститут, може бути на чолі фабрики, а інженір-механік, що скінчив технікум, може вести тільки окремий відділ фабрики.

Технічна група має у Київі один інститут (політехнічний інститут) з факультетами, що готують інженерів-організаторів виробництва: хеміків, механіків, електротехніків, інженерів водних і залізничних шляхів. Крім того технічна група має такі технікуми: електротехнікум, що готує інженерів для електричних станцій, електростанцій, фабрик, трамваїв то-що; механічний технікум, що готує інженерів-механіків; будівельний технікум, що готує інженерів будівництва.

Сільсько-господарська група має два інститути: сільсько-господарський інститут, що випускає агрономів, організаторів сільського господарства і лісництва і ветеринарно-зоотехнічний інститут, що готує лікарів-ветеринарів, а крім того два технікуми — меліоративний, який випускає інженерів для поліпшення земель, і землепорядкоуваційний, який випускає інженерів, що мають перевести поміри земель.

Соціально-економічна група — один інститут (інститут народного господарства), з факультетами: юридичний і соціально-економічний (б. правничий факультет університету), промисловий й експлуатаційний шляхів, що готує інженерів організаторів господарства та два технікуми: кооперативний і торговельно-промисловий.

Педагогічна група має один інститут (інститут народної освіти) — б. університет з філософським, чи так історико-філософським факультетом, з двома факультетами — соціального виховання і професійної освіти, та педагогічні курси, які по длазгорі до інших груп походять до технікумів. Педагогічних курсів є чотири: українські, російські, живітські, польські.

Медицина група має один інститут (медичний інститут), з двома факультетами — медичним і одонтологічним (для зубних лікарів).

Мистельська група має два інститути: музично-драматичний ім. Лисенка і художній. Музично-драматичний готує диригентів і артистів організаторів театральної справи. Художній інститут має три факультети: малювального, пографічного і архітектурного. В цих групах є ще музичний технікум, який випускає музикантів і співаків, і театральний технікум, з якого виходять артисти для театрів.

Робітничі факультети є при всіх інститутах (крім мистельських). Вони мають на шлі приготувати робітників і селян, що мають малу освіту, до тих "ВУЗів" ("Висших Учебних Заведень"), при яких ці факультети засновані.

Сільсько-господарська освіта.

По данім Комісаріату Народної Освіти на Рад. Україні існує тепер 178 сільсько-господарських шкіл, більше у відношенні до загальної числ. на 94, але ці школи знаходяться в поганому стані, незалежно від матеріально. По плану НКО. до безпечної матеріально. По плану НКО. до семи літ сітка сільсько-господарських шкіл має бути так поширена, щоб кожний район (колишня волость) мав свою школу. Щоб ліквідувати господарсько-технічну неосвіченість серед селян, НКО. проєктує заснування змичних господарських курсів для селян, а Держзавхозом запропоновано приготувати підручники для цих курсів. Робляться заходи для збільшення числа сільських наймитів і професійних господарських шкіл і учнів селян у вищих господарських школах, а також до притягнення до господарських шкіл жінок та заснування спеціальних шкіл жіночого господарства. У Київі проєкт заснування Всеукраїнської Сільсько-Господарської Академії.

По широкому світі.

Нота про гарантійний пакт доручена німецькому урядові стане предметом нарад ради міністрів. Берлінський уряд вишле у вересні дипломатичних зв'язків до Лондону для виміни думок зі шведським урядом.

Чікарі з'явився у Лондоні представником преси, що СРСР. хоче створити в Китаї госпосп. налагодж.

ну державу, на демократичних основах. Гарантійний пакт є звернений проти радянської влади, щоб не порушити її добрі відносини з Німеччиною.

До Мароні вийшли нові французькі підкріплення. Ріфанці нападають на села племен, що симпатизують в французькими військами і спалюють усе майно. Французи гадають, що війна не продовжиться аж до зими, бо Ріфанці будуть раніше розбиті. Паралельно з офіційною на суходолі йтиме більшою у сьмузі Тангера. Французька ескадра на мароканським побережжя має 6 торпедовців, 7 кораблів, 5 торпедовців і 2 кружильники. Ця флотя перешкодить Абд-ель-Крімові довозити муніцію та зброю морем.

До Парина прийняв іногніто (і) міністр освіти СРСР. і голова "Пролеткульту" народн. комісар Луначарський. Мета подорожі: навізати взаємини з між-твом освіти у Франції для зближення французьких та російських учених в їх науковій праці.

У Штокгольмі почалась міжнародна конференція в справі регулювання комунікації літаків.

ОСТАННІ ВІСТІ.

Неудача Кайо в Лондоні.

Це що досі не оголосили вислід переговорів Кайо і Черчілем а причиною ріжних чутток. Є погляд, що конференція не довела вагали до ніякого вислуду. Непорозуміння є в тому, що Англія тепер не хоче акцентувати частинної сплати фр. довгів.

Перед укладом франц. уряду.

"Юнайтед Прес" повідомляє, що вашінгтонські політ. кола уважно слідкують переговорів Кайо в Лондоні. Сподіються гострою опозиції в фр. парламенті без огляду на вислід лондонських переговорів. На є виключений упадок французького уряду. Се припало б франц. переговори в справі довігу на неабимежний час. Думають, що який не був би фр.-анг. договір, він вплине некорисно на амер.-фр. переговори, бо зменшить платиничу спроможність Франції.

Німецькі вимоги над франц. нотою.

Німецький уряд ради над франц. нотою. До формальної ухвали не прийшло. Висловили погляд, що ніщо не є на перешкоді, щоб Німеччина взяла участь у конференції закінчення гар. пакту.

Німецьку відповідь на французьку ноту в справі безпечки мали вислати 26. 8. вечером до Парижа. Текст оголосить зараз після відслання.

Розпрага проти Мурашкі.

28. 8. буде в Новгородку розпрага проти Мурашкі обвинника Бабіньського й Вечоркевича.

Біржа.

Львів, 27. серпня 1925.

Гроші.

Амер. дол. 612 — 618, нем. марк. 570 — 600, чеськ. кор. 01750 — 01800, лат. 00275 — 00300, франк. фр. 02500 — 02550, швейц. фр. 102 — 103, австр. фунт 2650 — 2660.

Золото. 28 кор. 2320 — 2330, 20 франк 2150 — 2160, 20 марк. 2320 — 2330, 10 руб. 2750 — 2760.

Срібло. Австр. кор. 04000 — 04050, 344 кор. 240 — 243, фінлянд. 124 — 126, руб. 145 — 200, рубль зрібний сріблом 092 — 095.

Пивнична крапа. 1925 2470 до 2500, жито сріблом 1925 025 до 027.

ВСІ ШКІЛЬНІ КНИЖКИ

МАЄ НА СКЛАДІ

Книгарня

Старополіський
Інститут
в підвалі

Українського

Педагогічного

Т-ва

Львів,
Руська 3.

НОВИНКИ.

— **Конфіскація.** Вчорашнє (190) число „Діла“ сконфісковано за закінчення економічної статті п. Творидла п. н. „Шоно Говоду“.

— **Свобода** ч. 35. містить: „Злоти“. Не прокуйте народу! — В блудній кесі. — Дай кожен урожай? — Сон, оповідання Г. Михалюка. — З життя нашого життя. — Засуджені на повні. — Польські мавери. — Що чути в світі. — Новини. — Дві свіжі могили. — Кум Трохія говорять. — Живемо довше. — Нові копівки. — Не згнем ми! — Котюган по заслугам. — Що маємо на продаж? — Правна повіда. — Добрі Рали.

— **В справі могили українських героїв в Копичинці.** Дістаємо такого листа: В Копичинці на загальних місцях цвинтарі є похоронені багатьох українських воїнів і старшин з часів української війни. Ці могили лежать рядами на нових цвинтарі (від поля) відділені ровом і стежкою від старого цвинтаря; голімою недалеко від поля є найбільше українських героїв з часу останнього українського виступу і відступу за Збруч. Ще два-три роки тому на кожній гробі був хрестик з написом, хто спочивав в могилі. Та тепер вже ні хрестів ні написів нема, рештки похоронених хрестів лежать то тут то там, а написи зовсім зміти дощом. Ніхто не піклується цими гробами і через те кривди чи рідки, що тепер приїждять, щоб відшукати гроб дорогої особи, не знаходять ніякого знаку, лише з сумом і невеликим болем дивляться на всі заведбані могили і відіздати з жалем до копичинських українців за їх недбалістю і лінощом. А ще тому рік чи два могли копичинські Українці (с. там „Гізар. Дім“ і багатьох українських товариств) бодалі списати на аркуші паперу по номерах гробів усіх похоронених там українських воїнів, що віддали своє життя за рідний край. За часом можна би було легко віднайти пошукуваний гроб. Всюди, казав по селі, люди дбють про такі гроби, відновлюють хрести і написи, а тутове місто Копичинці задало таку славу справу. Бодалі тепер повинні Копичинці при допомозі витягів (виписів) з метрики місцевої церкви і спису похоронених воїнів, що знаходяться в поліції в Копичинці, записати список наших гробів і на гробах поставити хрести з написами.

— **Сеймова осіння сесія** розпочнеться планарним засіданням 29. вересня п. р., а сесія розпочнеться нарадою 12. вересня. На черзі сесійських нарад є земельний закон.

— **Генеральний страйк у Варшаві.** З дня 28. п. м. грозить вибух у Варшаві Генерального страйку, якого жерело у конфлікті поміж фабричними робітниками й промисловцями на тлі зарплатної платні. Як відомо, першими застрайкували металургічні копальні.

— **Арешти комуністів.** В Дзешинку людюм* находимо таку нотацію: На шляху хізна розстріляного Нафталя Ботвіна, поліція арештувала ученика 8 класу Училища, сина власницького каварчі „Музею“ у Львові. Той знову вказав поліції місце, в якому були сховані акти й організації. Тим схоном був фортеп'яніст у каварчі „Музею“. Найдено там бланкети, печатку, касову книжку й листу членів. Потім відомо в помещанню студента фільософії Крайца при вул. Пулавського 18, ручку друкарню. Тамже приловлено трохи людюм, що друкували відозву проти розстрілу Ботвіна. Найдено теж багато комуністичної біблиї. Загальом арештовано 26 осіб. Є не переважно, як твердить поліція, молоді у віці від 14 до 22 літ з українських і жидівських сфер. Їх арештування відбулися перед кількома тижнями, але раніш не ніяко було полати про не ані слова, дарма, що варшавські газети розпачувалися про всі ті арешти per longum et latum. Коли „Діло“ додало за Курером Пор.* буквальный переклад новинки про наїдаку комуністичної друкарні при вул. Пулавського — сконфісковано нам газету! Шойно вчора дефензива дозволила деяким бруківним львівським газетам помістити ці „сензацийні новини“.

— **Важке для власників старих австрійських партійних паперів.** 1) До 1. вересня 1925. р. мають всі посідачі 4-арш. облігацій Залізн. Кароля Людовика з 1890 і 1902. р., а також 5-арш. облігацій Залізн. Альбрехта з р. 1872 і р. 1877. і 4-арш. облігацій Залізн. Альбрехта з р. 1890. і р. 1893. зложити ті облігації до граду державних позичок (Ugda rożyczeń Gaiżnowych) у Варшаві. 2) До дня 1. вересня 1925. р. мають посідачі облігацій Краєвих Галицьких позичок з р. 1893, 1904, 1905, 1907 і 1913, а також облігації 4 і пів-проц. Галицької Краєвої позички з р. 1914. зложити ті облігації в Палату

Скарбовій у Львові. 3) Так само всі облігації, що їх випустили органи Самоврядувань (впр. м. Львів і пр.) мають 1925. р. у відповідних органах самоврядувань. Одночасно з предложенням всіх тих облігацій (т. 1, 2, 3) належить залучити: а) докази, що власник був вже громадянином Польщі в день 21. мая 1924. р. і б) докази, що право власності на ті облігації Рому дійсно належить. Докази ці можна доповнити як до часу видання розпорядження про конверсію. Коли хто не предложить на час облігацій і згаданих доказів, буде вважатися, що ті облігації належать австрійським громадянам. Коли пацери знаходяться за границею, то треба золотити ті облігації до польського консула до дня 1. жовтня 1924. р.

— **Злотий паде.** але паспорт іде в лев, бо шотня польська преса принесе нові інформації про нову підвищу його ціни та обмеження щодо полесків при виїзді на чужину. Деякі запевняють, буш-то він має коштувати аж 1000 зол. і відомосяться покищо скромною сумою 740. Не є виключене, що він може дійти і до 7500, коли золотий не схоче зуминитися.

— **Нова залізниця.** Як повідомляють з Варшави, буде незадовго булуватися залізниця між Стоянці-Лувць. Ця лінія получити Галичину з Волиню. Дня 27. п. м. має бути оголошений конкурс на поштиную роботу. Дирекція запевняє, що відтинок залізничної доріжки на 36 км. буде скінчений в літі на другий рік. Все це покаже тільки запевнення, а щоб вони сповнились, треба до цього чесних підприємців, які б обібрали залізницю.

— **Смерть убийини англійського достойника.** В Каїро поведено 24. п. м. сімох засуджень, які були замінені в справу вбивства лгта. імівісника в Єгипті Сілава Стіка. Студент Абдуль Гамід, якого загинали перед смертю, чи це правда, що він забив 25 Англієвців, відповів голодо: „Не 25 а 35!“ Другий засуджений перед екекуцією зійма, а коли очува почав бити всіх довкола себе і кричав: „Нехай живе Загіуль Паша!“ Двох інших до останньої хвили неспівало про свою невинність, а провідник загонів імаїл Махмуд сказав: перед поминенням до катя: „Спінитися, нехай це все вже раз скінчиться“. З цього видно, що єгипетські патріоти вміють по героїськи вижити за свободу своєї окованної країни. Такі екекуції, як ось у Єгипті, чи по других окупованих країнах, зроджують тільки мстників і будять присталу національну мстку.

— **Дістав полічник, том і сці арешту і 10 тисяч лів мар.** В Яссах відбулася недавно розправа проти Жидів-вільника Леамана, який сів віддати полічника Румучови проф. Кузі. Візник запитав професора про дорогу, а той, маючи певні пересуди що до Жидів, дав йому по фізіоломі. Лерман не любив довгі і віддав проф. Кузі так, що той аж проступався на верушнійській землі. З цього видно, що прощес і Лермана засудили на 3 місяці арешту та 10 тисяч лів мар.

— **З Футрами новими і старими** звертається до одинокі української фірми П. Карпач, Львів, вул. Куркова 11а, 289 3-8

Дописи.

Копичинці. (Пращання яп. Базиліка.) Дімаючи втрата написів на копичинській землі, яку покинули дир. школи УПТ. п. Базилік праз ві своєю дружиною. Чотири літа праші в повіті для школи УПТ. зробили те, що і можна поставити зразком під кожним оглядом чи не для всіх наших шкіл в краю. Хто навіть не цікавився більше школою, бачучи як rado дітвора йшла до школи мов на забаву, а карою для неї було опустити науку, той мусів заставитися і подумати, що провід школи УПТ. добув щось більше ніж інші школи. Певно, що заслуга тут учительського збору, спеціально п. Базиліков, яку шкільна дітвора вважала своєю другою матірлю. Не диво отже, що 14. серпня місцевий гурток громадян незначально циро і сердечно пращав п. Базиліку. Бо понесла втрату не тільки школа УПТ, але страшила одного з гарніших робітників філія „Прогресу“, страши свого приятеля і робітника Повітового Союзу кооператив, страшила Учит. Взаїмня Поміч одного з чільних членів, учительство повіта визначну педагогічну силу а Союз Українок свого першого члена і оснувателя в особі п. Базилікова. Пращючи, дякували поодинокі бесідники за працю і труди, які обоє положили для нашого повіту. На другий день окрім громадян вишла до повіту і шкільна дітвора та дехто з батьків. Діти з ці-

ПОЗІР Українці Городецького передмістя!

Вже отворений **ЯНОВА ДЕФОРТА** вул. Львівських Дітей (під ш. Унії Берест.)
Ресторан і винарня
Знаменита кухня, перекуски і всякі паштки. Спеціальність! Першорядні італійські вина
261
Локаль отвортий до год. 12. вночі.

тани, які вручили відітжаючим, зібравшись в гурток і режими слівми прашали своїх учителів. Не міг стриматися від слів дпо. Базилік, який напояв дітей шанувати старших, батьків, учителів, і йти в життя так, як їх учили в школі. Настой дітей перенісся і на старших. Перед кожним ставала незалидна доля нашого учительства, незалидна доля нашого шкільництва. Нехай доказ сеючасності і широти від громадацтва Копичинеччини буде відітжаючим тою підбадьоруючою силою в їх дальшій життєвій боротьбі.

ОПОВІСТКИ.

Репертуар Українського Наддніпрянського Театру О. Митневич.

Чортків, Сала „Сокола“:
29. VIII. „Сатана“
30. VIII. „Маруся Богуславка“
Копичинці: „Народн. Дім“.
27. VIII. „Він“
28. VIII. „Маруся Богуславка“ 131 19-7
До Театру потрібні тенори і сопрани.

Український Хор Котла.
Патисян 28. VIII. Надвізня.
Четвер 27. VIII. Витків. 115 19-7

Управа в'вчоті гімназії УПТ. в Станиславові (вул. Липова 80) подає до відомо, що 1) додаткові вступні іспити до клас II—VII, в днях 29. і 31. серпня п. р., 2) поправки 31. серпня, 3) вступні іспити до I (першої) класи 31. серпня, 4) вписи шодня (від 20. серпня). — Н. ДАНИШ. 221 3-3

Додаткові вписи до хлопчачої школи ім. Т. Шевченка УПТ. ул. Мохняцького ч. 12 у Львові відбуються в днях 31. 8. і 1. 9. від год. 10—12 і 3—6. Початок року 2. 9. п. р. — Управа школи.

3 гімназії С. С. Василюков у Львові. Початок шкільного року для 1. вересня. Учениці вступлять в 9 год. рано в гімназію, відіти підуть до церкви на інвагураційне богослуження. Вписи до всіх клас 31. серпня і 1. вересня. Вступні іспити до I кл. дня 1. вересня в год. 10 рано. Вступні іспити до вищих клас II—VII. дня 3. вересня. — Управа.

3 української прив. гімназії в Чорткові. Вписи до гімназії відбуються 27. і 28. серпня. Поправки і вступні іспити до клас II—V 29. серпня. Вступні іспити до I класу і до шит. класу 31. серпня. — Управа гімназії. 298 1-1

В приватній гімназії УПТ. в Городецькому відбуються вступні іспити до кл. I—IV. додаткові вписи й поправки в днях 29—31. серпня і 1. вересня п. р. — М. БАРАНИК, управитель. 252 3-3

Дрібні оголошення.

КООПЕРАТОР Приліпчанець, бувший завідувач торговим підприємством в „Шипросою“ — шукає якоїсь роботи по кооперативу в Галичині. Ласкаві оголошення Д-р Гріняк, вул. Лелевеля, ч. 6. Теснопліа. 1-1

ВУГОЛЬ ГОРІШНОШЕЛСЬКИЙ, перша нагонона для В. Огін, Управа шкіл, Кооператива на тижнівний вексельний кредит доставляє „Ерфон“ Львів ул. Словацького ч. 14. 300 1-1

ПОШУКУЮ від 1. IX. на шкільний рік умовляючої сонячної кімнати в стрийській дільниці або в середмісті. Зголошення з усіма видами слати до Редакції під „Дільниця“. 305 1-2

ДВОХ учнів найде мешкання з харчем, Львів вул. Станова 29. І. п. Кушнік. 306 1-1

ПОЗІР ГОСПОДАРІ!

готуйте свої сирівці? — Паматайте, що найкорисніший можна ви-
міняти з доплатою і без доплати, тільки у

Селянській Ткальній „ВОЛОКНО“

Львів, вул. Замарстинівська 36. (біля залізничного шквару).

Маємо різні полотна, обрус, рушники, насипи, хустки, пайги і сукно.
Ждайте прибок і цінників — вишлемо даром. Приймаємо агентів на користь
умовах. 304 1-1

В.П. АДВОКАТАМ, нотаріям і всяким установам даємо українські або українсько-польські машини до писання на догодних умовах. „Ерфон“ Львів, ул. Словацького ч. 14. 300а) 1-1

Мешкання з харчем для учеників або учениць, Львів вул. Хмельницького 7. II. п. двері 10. 301 1-1

ПРИМУ 2—3 учнів з тихих класів гімназій з інтелігентної родини. Львів, Лисова, вул. Блонна 24. 234 1-1

УЧИТЕЛЬ, літ 42, оженившись з приватною, інтелігентною, лагідною жінкою або безлітньою жінкою, зголошення по можливості з фотографією слати до Адміністрації „Діла“ до 10. вересня для „Учителя“. 284 3-3

СТАНЦІЯ для учеників низшої гімназії Зголошення до Адміністрації під „Педагог“. 288 3-3

ОГОЛОШЕННЯ.

За оголошення Редакція не відповідає.

Найдешевші та найкрасші книжки

які повинні бути в кожній українській школі:
А. Чайківського На вхолах 2 томи 3-4
Д. Мордоша Гетьман Мазепа 2 т. 3-4
П. Куліша Чорна вода. хроніка 1-30
М. Гоголя Тарас Бульба з образ. 1-30
М. Ордишова Запорожці в Сарагосі 1-30
А. Чайківського Віддичився 1-30
А. Чайківського За сестрою з образ. 1-30
Куліша Суляміт 1-30
Опільського Іду на вас 1-30
Хто налішле 15 ал. одержує всі ті книжки оплатно. Друкується дуже нізкая ціна: по Мухи в 2 томах, К. Поліщука Гуляйпольський батько в ціні 2 ал. — Можна вже і також замовляти на адресу: О. Кузьма Коломня. Євангелістка ч. 7. 602 3-3

Перльмуттер Ультрамарины с найкращою і найквалітатішою краскою до білих, вапна і мляювання. Спеціальна ультрамарины для цукроварень і текстильних фабрик.

Фабрика ультрамарины
Х. ПЕРЛЬМУТТЕР
Львів—ЗНЕСІННЯ,
190 бюро: вул. Слонечна 26. 3-10

Відозва.

Хто з Ве. Майстів (у Львові, Перемишлі, Тернополі, Станиславові, Коломи, Стрию і пр.) скоє приняти хлопця на яку у своїм ремеслі, сповнити патріотичне діло, придбанням нашій суспільності сил, ломих своєї цілі горожан, допомогти, щоби промисл на нашій землі, перейшов в наші руки, а своїм людям дати можливість здобути хліба, буде ласкавий згодошити письменно до Н. Левинського, учителя в Палазкоці, п. Діля. Маю кім канайнати хлопців та бажав би, щоби кожний з них вчався иншого ремесла. На науку ремесла пискало старших і здібних хлопців, щоби майстри не мали з них багато клопоту при навчанню, а мали де яку користь в часі їх науки, та щоби вишли з них колись добрі і розумні ремісники та свідомі горожане. 299 1-1

МАГАЗИН ФУТЕР

Е. СОЛІН фльоріяна соліна
302 Львів, Собієнського ч. 4. 1-16
поруває наймодніші футри, найдітшої якості, по уміркованих цінах — усіма догоді.